

**Ministerstvo životného prostredia SR
Riadiaci orgán Operačného programu Životné prostredie**

Plán strategických hodnotení Operačného programu Životné prostredie

verzia 1.0

september 2008

operačný program | životné prostredie

Obsah:

ÚVOD.....	2
I. KOORDINÁCIA PROCESU HODNOTENIA A JEHO PLÁNOVANIE	4
1. Charakteristika priebežného hodnotenia, prepojenie monitorovania a hodnotenia.....	4
1.1. Charakteristika priebežného hodnotenia.....	4
1.2. Vzájomná súvislosť monitorovania a hodnotenia.....	4
2. Priebežné hodnotenie - indikatívny prehľad typov hodnotenia a ich charakteristika.....	6
2.1. Zameranie priebežných hodnotení.....	6
2.2. Typy priebežného hodnotenia.....	6
3. Plánovanie procesu priebežného hodnotenia OP ŽP so zameraním na strategické hodnotenie.....	8
3.1. Plán strategických hodnotení OP ŽP ako hlavný nástroj plánovania procesu priebežného hodnotenia OP ŽP.....	8
3.2. Ciele a užívatelia Plánu strategických hodnotení OP ŽP.....	9
4. Riadenie procesu priebežného hodnotenia OP ŽP so zameraním na strategické hodnotenie.....	11;
4.1. Subjekty zainteresované do procesov hodnotenia OP ŽP.....	11
4.2. Koordinácia strategických hodnotení OP ŽP.....	12
4.3. Zabezpečenie zodpovedajúcej kvality strategických hodnotení.....	13
5. Budovanie kapacít v oblasti hodnotenia.....	14
II. PLÁNOVANÉ HODNOTIACE AKTIVITY.....	15
1. Indikatívny plán strategických hodnotení OP ŽP v programovom období 2007 – 2013.....	15
2. Indikatívny časový harmonogram vykonávania hodnotiacich aktivít.....	22
3. Indikatívny finančný plán pre oblasť hodnotenia OP ŽP.....	22
4. Aktualizácia PSH OP ŽP.....	23

ÚVOD

Vypracovanie plánu strategických hodnotení Operačného programu Životné prostredie je jednou z činností, ktoré Ministerstvo životného prostredia SR ako riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie (ďalej len „RO pre OP ŽP“) vykonáva v oblasti hodnotenia uvedeného operačného programu.

Hodnotenie predstavuje v súlade s článkom 47 nariadenia Rady (ES) 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa ruší nariadenie (ES) č.1260/1999 (ďalej len „všeobecné nariadenie“), proces, ktorého cieľom je zlepšiť kvalitu, účinnosť a súlad pomoci z fondov EÚ a stratégiu a vykonávanie operačného programu pri zohľadnení cieľa trvalo udržateľného rozvoja a príslušných právnych predpisov Spoločenstva, týkajúcich sa vplyvu na životné prostredie a strategického environmentálneho posudzovania.

Hodnotenie v zmysle jeho charakteristiky uvedenej v Systéme riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 2.0), kap. 4.4., je procesom, ktorý systematicky skúma prínos realizácie operačného programu a jej súlad s cieľmi stanovenými v operačnom programe a Národnom strategickom referenčnom rámci SR na programové obdobie 2007 – 2013 (ďalej len „NSRR“), analyzuje vhodnosť nastavenia operačného programu a účinnosť realizačných procesov a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.

Ako sa uvádza v základnom metodickom dokumente EK pre oblasť hodnotenia v programovom období 2007 – 2013, ktorým je usmernenie „The new Programming Period 2007 – 2013 – Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation during the Programming Period – Working Document No. 5“, všeobecné nariadenie svojím ponímaním hodnotenia zabezpečuje posun od požiadavky strednodobého hodnotenia („mid-term evaluation“) vykonávaného v striktne vymedzenom čase a rozsahu, uplatňovanej v programovom období 2000 – 2006, k **flexibilnejšiemu, „dopytovo – orientovanému“ prístupu k hodnoteniu počas celého programového hodnotenia, t.j. priebežnému hodnoteniu („on-going evaluation“) reagujúcemu na potreby riadenia a implementácie operačného programu. Z uvedeného vyplýva, že priebežné hodnotenie má charakter procesu, ktorý pozostáva zo série hodnotení.**

Plán strategických hodnotení Operačného programu Životné prostredie (ďalej len „PSH OP ŽP“) predstavuje praktický nástroj pre prípravu, realizáciu a riadenie činností v oblasti hodnotenia operačného programu, ktorý metodicky usmerňuje organizáciu a výkon hodnotení v programovom období 2007-2013. Zároveň slúži na zabezpečenie vyššej koordinácie a vzájomného prepojenia s hodnoteniami intervencií realizovaných prostredníctvom Operačného programu Životné prostredie (ďalej len „OP ŽP“) a prostredníctvom iných operačných programov realizovaných na území cieľa Konvergencia a aj činnosťami na úrovni NSRR.

Hlavným dôvodom vypracovania PSH OP ŽP je vytvorenie rámca pre realizáciu procesu priebežného hodnotenia OP ŽP so zameraním na strategické hodnotenia a zabezpečenie ich efektívneho využitia ako integrálneho nástroja riadenia v priebehu implementácie OP ŽP.

Štruktúra PSH OP ŽP korešponduje s prílohou č. 1 metodického dokumentu EK „Working Document No. 5 - The new Programming Period 2007 – 2013 – Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation during the Programming Period“, ako aj prílohou č. 440-1 Systému riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 a pozostáva z úvodu a dvoch základných kapitol.

Predmetom prvej kapitoly metodického charakteru je **koordinácia** procesu hodnotenia a jeho plánovanie. Jej súčasťou sú informácie týkajúce sa charakteristiky priebežného hodnotenia, vzájomných súvislostí medzi monitorovaním a hodnotením, plánovania a riadenia procesu priebežného hodnotenia OP ŽP so zameraním na strategické hodnotenie, ako aj zabezpečenia administratívnych kapacít pre oblasť hodnotenia.

Druhá kapitola je realizačného charakteru a jej hlavný obsah tvorí **indikatívny zoznam strategických hodnotení v programovom období 2007 – 2013**, ktorý je vypracovaný v prehľadnej tabuľkovej forme a obsahuje údaje zahŕňajúce názov hodnotenia, indikatívny termín jeho realizácie, hlavné hodnotiace otázky, typ hodnotenia, spôsob využitia hodnotenia a zodpovednosť za vykonanie hodnotenia. Pre informáciu je vypracovaný aj indikatívny prehľad operatívnych hodnotení. Súčasťou uvedenej kapitoly je tiež indikatívny časový harmonogram vykonávania hodnotiacich aktivít, indikatívny finančný plán pre oblasť hodnotenia OP ŽP a spôsob aktualizácie PSH OP ŽP.

Hlavným legislatívnym východiskom pre vypracovanie PSH OP ŽP je nariadenie Rady (ES) 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa ruší nariadenie (ES) č.1260/1999.

Ako koncepčné a metodické východiská slúžia najmä dokumenty:

- Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 2.0), vypracovaný Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR ako centrálnym koordinačným orgánom a metodické dokumenty Európskej komisie (ďalej len „EK“):
- The New Programming Period 2007 – 2013 – Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Monitoring and Evaluation Indicators – Working Document No. 2 (ďalej len „WD No. 2“) a
- The new Programming Period 2007 – 2013 – Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation during the Programming Period – Working Document No. 5 (ďalej len „WD No. 5“), ktorý je metodickým usmernením EK pre oblasť hodnotenia v programovom období 2007 – 2013.

I. KOORDINÁCIA PROCESU HODNOTENIA A JEHO PLÁNOVANIE

1. Charakteristika priebežného hodnotenia, prepojenie monitorovania a hodnotenia

1.1. Charakteristika priebežného hodnotenia

Všeobecné nariadenie (článok 47 ods. 2) a metodické dokumenty EK (WD No. 5) identifikujú z časového hľadiska tri typy hodnotení, a to hodnotenie vykonávané pred začiatkom, počas a po ukončení programového obdobia. Prvé z nich je vo všeobecnom nariadení definované ako predbežné (ex ante) hodnotenie, posledné zasa ako následné (ex post hodnotenie). **Pojem priebežné hodnotenie** („on-going evaluation“) sa priamo vo všeobecnom nariadení nepoužíva, avšak je špecifikovaný vo WD No. 5, kde **sa používa na označenie hodnotenia vykonávaného v priebehu programového obdobia**.

Z uvedeného vyplýva, že priebežné hodnotenie operačného programu **má charakter procesu**, ktorý sa vykonáva systematicky počas celého programového obdobia až po predloženie záverečnej správy operačného programu v zmysle čl. 67 všeobecného nariadenia.

Priebežné hodnotenie, v súlade s jeho charakteristikou uvedenou vo WD No. 5, teda plynule sleduje implementáciu operačného programu a jej postup, ako aj zmeny jej vonkajších okolností za účelom zdôvodnenia a analýzy dosiahnutých/nedosiahnutých výstupov, výsledkov a pokroku programu smerom k dlhodobým dopadom a v tejto súvislosti, ak je to potrebné, aj formulácie odporúčaní na vykonanie nápravných opatrení.

Z vyššie uvedenej charakteristiky priebežného hodnotenia vyplýva jeho súvislosť s procesom monitorovania na jednej strane, ako aj s procesom riadenia a prijímania rozhodnutí na strane druhej.

Rámcový popis procesov monitorovania a hodnotenia OP ŽP je súčasťou textu OP ŽP schváleného EK. Podrobný popis procesov monitorovania a hodnotenia OP ŽP na úrovni zodpovedností jednotlivých pracovných pozícií a konkrétnych termínov je obsahom interných manuálov RO pre OP ŽP.

1.2. Vzájomná súvislosť monitorovania a hodnotenia

Vo vzťahu k hodnoteniu je monitorovanie:

a) zdrojom informácií

Pravidelné monitorovanie poskytuje procesné/operačné informácie hlavne o dosiahnutých výstupoch a výsledkoch a čerpaní finančných prostriedkov, ako aj o odchýlkach dosiahnutých hodnôt merateľných ukazovateľov v porovnaní so stanovenými cieľovými hodnotami;

b) podnetom (stimulom) pre vykonanie hodnotenia

Reálne alebo potenciálne ťažkosti (alebo iné informácie) vo vykonávaní operačného programu, odhalené monitorovacím systémom môžu evokovať a stimulovať vykonanie hodnotenia.

V súlade s WD No. 2 monitorovanie v zásade znamená sledovanie hodnôt merateľných ukazovateľov a porovnávanie (kontrolu) ich dosiahnutých hodnôt voči očakávaným.

Hodnotenie zahŕňa skúmanie a interpretáciu informácií získaných z monitorovania a iných zdrojov s cieľom zistiť príčiny odchýlok medzi dosiahnutými výstupmi a výsledkami a stanovenými cieľmi a vysvetliť účinky intervencií.

Ukazovatele ako prostriedok prepojenia monitorovania a hodnotenia

Prepojenie monitorovania a hodnotenia sa uskutočňuje predovšetkým prostredníctvom systému ukazovateľov (indikátorov). WD No. 2 (kap. 6.4. Indikátory v programovacom životnom cykle) identifikuje nasledujúce hlavné súvislosti medzi priebežným hodnotením a systémom ukazovateľov:

- a) využitie ukazovateľov v procese hodnotenia programu podľa jednotlivých konkrétnych priorít alebo tém,
- b) preskúvanie ukazovateľov v súvislosti s možným prehodnotením stratégie programu,
- c) preskúvanie fungovania monitorovacieho systému (kvalita ukazovateľov, zber dát a ich poskytovanie užívateľom), ak je to potrebné.

Všetky vyššie uvedené súvislosti medzi priebežným hodnotením a systémom ukazovateľov majú svoj priemet aj vo vzťahu k hodnoteniu OP ŽP a k PSH OP ŽP.

a) V zmysle metodických dokumentov EK, ako aj Systému riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, predstavujú ukazovatele monitorovania základný zdroj informácií pre proces hodnotenia. Ukazovatele monitorovania OP ŽP na úrovni operačného programu, prioritných osí a jednotlivých skupín aktivít sú uvedené priamo v OP ŽP, ako aj v Programovom manuáli OP ŽP. Ukazovatele výstupu a výsledku sú v rámci priebežného hodnotenia využiteľné najmä v prípade operatívnych hodnotení (vykonávaných zväčša interne).

V prípade strategických hodnotení sú najdôležitejším nástrojom ukazovatele dopadu. Keďže stanovenie ukazovateľov dopadu priamo v operačnom programe nie je právnou požiadavkou všeobecného nariadenia a najmä z dôvodu, že ukazovatele dopadu programu v environmentálnej, ekonomickej a sociálnej oblasti musia byť založené na modeli, ktorý by vysvetľoval kauzálne vzťahy v každej z uvedených oblastí, súčasťou PSH OP ŽP je tiež identifikácia dopadových ukazovateľov OP ŽP, ktoré potom budú využité na hodnotenie dopadov OP ŽP (environmentálnych, ekonomických, sociálnych) na územia cieľa Konvergencia.

b) V rámci uceleného strednodobého hodnotenia pokroku dosiahnutého v realizácii OP ŽP s dôrazom na plnenie cieľov operačného programu, výkonnosť operačného programu a príspevok k napĺňaniu horizontálnych priorít, prípadne ďalších hodnotení zameraných na preskúvanie stratégie OP ŽP bude jednou z hodnotiacich otázok aj otázka, či je potrebné vykonať úpravy systému ukazovateľov OP ŽP a zmeny jednotlivých ukazovateľov alebo ich stanovených hodnôt.

c) I keď súčasťou PSH OP ŽP nie je hodnotenie zamerané na preskúvanie fungovania monitorovacieho systému (kvalita ukazovateľov, zber dát a ich poskytovanie užívateľom), v prípade, ak takéto hodnotenie bude vykonávané centrálnym koordinačným orgánom, poskytne mu MŽP SR ako RO pre OP ŽP požadované vstupy.

2. Prieběžné hodnotenie – indikatívny prehľad typov hodnotenia a ich charakteristika

2.1. Zameranie priebežných hodnotení

Zameranie a predmet priebežného hodnotenia závisí najmä od špecifických potrieb jeho vykonania, pričom vo všeobecnom nariadení sú vymedzené dva konkrétne dôvody, z ktorých je potrebné ho vykonať. V súlade s čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia „počas programového obdobia členské štáty vykonávajú hodnotenia spojené s monitorovaním operačných programov, najmä ak uvedené monitorovanie odhalí výrazný odklon od počiatocne stanovených cieľov alebo ak sa navrhne revízia operačných programov podľa článku 33.“

Vo WD No. 5 (kap. 4.1. Zameranie priebežného hodnotenia) sú uvedené nasledujúce **klúčové oblasti, na ktoré môže byť hodnotenie zamerané:**

- **Vhodnosť a opodstatnenosť pomoci** zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu – v danom prípade hodnotenie zahŕňa analýzu cieľov operačného programu a posúdenie ich adekvátnosti vo vzťahu k zmenám v sociálnom, ekonomickom a environmentálnom kontexte v priebehu programového obdobia.

- **Konzistencia pomoci** - hodnotenie sa zameriava na analýzu vzťahov a doplnkovosti medzi rôznymi prioritnými osami a ich príspevku k dosiahnutiu cieľov operačného programu, ako aj na synergiu operačných programov navzájom, ako aj s regionálnymi stratégiami.

- **Účinnosť (efektívnosť) pomoci** zo štrukturálnych a kohézneho fondu - zahŕňa porovnanie dosiahnutých výstupov, výsledkov a dopadov so stanovenými cieľmi vrátane objasnenia príčin (ne)úspechov pri dosahovaní cieľov programu, ako aj odchýlok od počiatocne stanovených cieľov.

- **Produktivita pomoci** (výkonnosť) - v tomto prípade je hodnotenie zamerané na pomer medzi dosiahnutými výstupmi, výsledkami, prípadne dopadmi a prostriedkami vynaloženými na ich dosiahnutie.

2.2. Typy priebežného hodnotenia

Strategické hodnotenie a operatívne hodnotenie

Požiadavka na hodnotenie môže vzniknúť z otázok strategického (všeobecného, koncepčného) charakteru alebo z otázok, ktoré majú špecifický (operatívny charakter). **V závislosti od funkcie**, t.j. v závislosti od požiadaviek, na ktoré sú zamerané, **hodnotenia môžu mať** v súlade s čl. 47 ods. 2 všeobecného nariadenia **strategický charakter**, aby preskúmali vývoj programu v súvislosti s prioritami Spoločenstva a národnými prioritami **alebo operatívny charakter** s cieľom podporiť monitorovanie operačného programu.

Strategické hodnotenie je zamerané na oblasť vhodnosti a relevantnosti operačného programu, prioritných osí a skupín aktivít vo vzťahu k riešeniu identifikovaných problémov, príspevku operačného programu k sociálno-ekonomickému rozvoju a zlepšeniu životného prostredia, účelnosti dosiahnutých výsledkov v porovnaní s očakávaným dopadom na cieľové skupiny, maximalizácie pridanej hodnoty, synergie a konzistentnosti podpory zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (doplnkovosť jednotlivých prioritných osí pri dosahovaní stanovených všeobecných cieľov operačného programu a NSRR).

Strategické hodnotenie má dôležitý význam v súvislosti s návrhmi na revíziu operačného programu, ktoré je potrebné podložiť závermi z hodnotenia v prípade významných zmien, či už finančného charakteru (napríklad presun prostriedkov medzi rôznymi prioritnými osami), alebo zmien obsahu operačného programu (napríklad zmeny prioritných osí, revízia cieľov na úrovni operačného programu alebo prioritnej osi), ako aj zmien v oblasti implementácie programu (napríklad zavedenie nových implementačných procesov alebo významná reštrukturalizácia už existujúcich).

Operatívne hodnotenie je zamerané na analýzu oblasti výkonnosti s ohľadom na hospodárnosť vynaložených zdrojov, ako aj účinnosť dosahovaných výsledkov a realizácie operačného programu z finančnej a obsahovej stránky. Operatívne hodnotenie je iniciované najmä v prípade zistenia problémov v procesoch implementácie programu a odklonu od počiatočne stanovených cieľov.

Interné hodnotenie a externé hodnotenie

Podľa typu subjektu, ktorý hodnotenie vykonáva, rozlišujeme interné alebo externé hodnotenie.

Interné hodnotenie vykonávajú interné útvary riadiaceho orgánu. V podmienkach OP ŽP vykonávajú interné hodnotenie a činnosti súvisiace s interným hodnotením manažéri monitorovania a hodnotenia, pre ktorých sú záväzné interné manuály procedúr RO pre OP ŽP.

Interné hodnotenie predstavuje predovšetkým porovnanie dosiahnutého pokroku v plnení výstupových, výsledkových a finančných ukazovateľov na úrovni prioritných osí, ako aj v napĺňaní stanovených cieľov OP ŽP. RO pre OP ŽP v tejto súvislosti najmä porovnáva ukazovatele výstupu, výsledku a finančné ukazovatele agregované v rámci OP ŽP s hodnotami uvedenými v OP ŽP, ako aj s hodnotami smerných ukazovateľov. Interné hodnotenie zabezpečuje väzbu medzi monitorovaním a riadením OP ŽP vrátane informovaných rozhodnutí o realizácii či úpravách OP ŽP. Výsledky interného hodnotenia sú vždy obsahom výročnej správy vypracovanej za príslušný kalendárny rok.

Externé hodnotenia vykonávajú experti (v súlade s článkom 47 ods. 3 všeobecného nariadenia buď interné útvary MŽP SR funkčne nezávislé od certifikačného orgánu a orgánu auditu alebo externé subjekty), ktorým na základe ich požiadavky poskytujú súčinnosť manažéri monitorovania a hodnotenia (pracovníci RO pre OP ŽP). Cieľom je stanoviť najmä relevantnosť a účelnosť podporovaných opatrení vo vzťahu k stanoveným všeobecným cieľom OP ŽP, ako aj k identifikovaným potrebám.

Externé hodnotenie má spravidla strategický charakter, ale môže mať aj operatívny charakter.

3. Plánovanie procesu priebežného hodnotenia OP ŽP so zameraním na strategické hodnotenie

3.1. Plán strategických hodnotení OP ŽP ako hlavný nástroj plánovania procesu priebežného hodnotenia OP ŽP

Vypracovanie PSH OP ŽP a jeho využitie na zabezpečenie plánovitého charakteru procesu priebežného hodnotenia OP ŽP vychádza z článku 48 ods. 1 všeobecného nariadenia, v súlade s ktorým členské štáty, ak je to vhodné, môžu v rámci cieľa Konvergencia v súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 13 zostaviť plán hodnotenia, v ktorom uvedú orientačné hodnotiace aktivity, ktoré členský štát plánuje vykonať.

V nadväznosti na uvedené legislatívne východisko Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 2.0) stanovuje riadiacim orgánom jednotlivých operačných programov povinnosť vypracovať plán strategických hodnotení príslušného operačného programu v termíne do 12 mesiacov od schválenia operačného programu EK. Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (verzia 2.0) tým zároveň spresňuje hlavné zameranie plánov hodnotenia, a to zameranie na strategické hodnotenia.

PSH OP ŽP predstavuje praktický nástroj pre prípravu, realizáciu a riadenie činností v oblasti priebežného hodnotenia OP ŽP, ktorý vytvára rámec a metodicky usmerňuje organizáciu a výkon strategických hodnotení OP ŽP v programovom období 2007-2013.

PSH OP ŽP zároveň slúži na zabezpečenie koordinácie a vzájomného prepojenia hodnotení intervencií realizovaných prostredníctvom OP ŽP a prostredníctvom iných operačných programov na území cieľa Konvergencia, ako aj s činnosťami v oblasti hodnotenia na úrovni Národného strategického referenčného rámca SR.

Zdroje informácií pre plánovanie a realizáciu strategických hodnotení v rámci PSH OP ŽP

Na vymedzenie indikatívnych hodnotiacich aktivít (uvedených v kapitole II. tohto dokumentu) slúžia nasledujúce mechanizmy:

- všeobecné nariadenie (čl. 48 ods. 3), ktoré taxatívne vymedzuje prípady, kedy je potrebné vykonanie hodnotenia (viď kap. I. 2.) - (i) podstatná odchýlka od vytýčených cieľov, (ii) požiadavka na revíziu operačného programu;
- vymedzenie potenciálne rizikových oblastí – na základe skúseností z predchádzajúcich programov, upozornení z ex ante hodnotení;
- vymedzenie oblastí, ktoré nie sú v celom rozsahu monitorované – na základe ITMS (napr. dopady intervencií).

Ako zdroje informácií pre plánovanie a realizáciu strategických hodnotení v rámci PSH OP ŽP slúžia predovšetkým:

- koncepčné a metodické dokumenty na úrovni EK a národnej úrovni;
- závery a odporúčania ex post hodnotenia programového obdobia 2004 – 2006, ktoré zabezpečuje Európska komisia a v súčasnosti ešte prebieha;

- ex ante hodnotenie OP ŽP (vykonané firmou Aurex, spol. s r.o.), najmä hodnotenie analytickej časti OP ŽP (SWOT analýza, identifikované disparity rozvoja), ako aj strategickej časti OP ŽP;
- výstupy z ITMS – hodnoty merateľných ukazovateľov a iné výstupné zostavy;
- údaje z oficiálnych štatistických zdrojov a výsledky štatistických zisťovaní,
- výstupy z procesu monitorovania OP ŽP – priebežné správy, výročné správy o vykonávaní OP ŽP, závery zo zasadnutí MV pre OP ŽP,
- EVALSED – elektronický interaktívny zdroj pre hodnotenie sociálno-ekonomického rozvoja (www.evaled.com).

3.2. Ciele a užívatelia Plánu strategických hodnotení OP ŽP

Vypracovanie Plánu strategických hodnotení OP ŽP vychádza z potreby zabezpečenia efektívnej organizácie procesu priebežného hodnotenia programu počas celého obdobia jeho implementácie. **Hlavným cieľom priebežného hodnotenia je kontinuálne sledovať implementáciu a pokrok operačného programu a zmeny jeho vonkajšieho prostredia a na tomto základe analyzovať dosiahnuté výsledky a výstupy smerom k dlhodobjším dopadom a v prípade potreby odporučiť vykonanie korektívnych opatrení.**

Od uvedeného cieľa priebežného hodnotenia sa odvíja aj obsah a ciele PSH OP ŽP. PSH OP ŽP identifikuje hodnotiace aktivity, ktoré by mali byť vykonané v rôznych štádiách implementácie OP ŽP tak, aby v maximálnej miere zohľadňovali potreby RO pre OP ŽP zabezpečiť dosiahnutie cieľov OP ŽP, a tým aj efektívne a účinné využívanie finančných prostriedkov v jeho rámci.

Všeobecný cieľ PSH OP ŽP

Zabezpečenie systematického a koordinovaného prístupu k vykonávaniu strategických hodnotení OP ŽP, umožňujúceho v procese priebežného hodnotenia OP ŽP posúdiť prínos, relevantnosť a účinnosť realizácie OP ŽP vo vzťahu k v ňom stanoveným cieľom a v prípade potreby vykonať opatrenia pre ich dosiahnutie, ako aj pre zabezpečenie efektívneho riadenia a implementácie programu

Špecifické ciele PSH OP ŽP

Špecifické ciele PSH OP ŽP sú najmä:

- *identifikovať hlavné aktivity v oblasti strategického hodnotenia OP ŽP, ktoré budú vykonané ako súčasť priebežného hodnotenia OP ŽP v programovom období 2007 - 2013 a určiť ich účel, tematické zameranie, termín realizácie a potrebné zdroje na ich zabezpečenie,*
- *prispieť k zvýšeniu efektívnosti a účinnosti intervencií podporovaných z OP ŽP prostredníctvom zabezpečenia dostatočných kapacít na výkon hodnotenia, umožňujúcich poskytnúť objektívny pohľad na výkonnosť programu a jeho jednotlivých častí počas celého programového obdobia,*
- *umožniť zosúladenie aktivít v oblasti hodnotenia s inými operačnými programami, realizovanými na území cieľa Konvergencia a koordináciu s evaluačnými aktivitami plánovanými Centrálnym koordináčnym orgánom (t.j. na úrovni NSRR).*

Užívatelia PSH OP ŽP

Primárnymi užívateľmi PSH OP ŽP sú predovšetkým:

- pracovníci RO pre OP ŽP zodpovední za oblasť monitorovania a hodnotenia, t.j. manažéri monitorovania a hodnotenia,

- pracovníci RO pre OP ŽP zodpovední za vykonávanie rozhodnutí v oblasti riadenia a implementácie OP ŽP (riadiaci pracovníci), ako aj za vykonanie úprav operačného programu v prípade potreby (manažéri programovania),
- externé subjekty a ich pracovníci, vykonávajúci strategické hodnotenia OP ŽP,
- členovia Monitorovacieho výboru pre OP ŽP (vrátane zástupcov Európskej komisie).

PSH OP ŽP je pre informáciu k dispozícii zástupcom ďalších relevantných orgánov, a to najmä:

- pracovníkom útvarov iných riadiacich orgánov zodpovedných za monitorovanie a hodnotenie operačných programov v rámci programového obdobia 2007-2013,
- pracovníkom Centrálného koordinačného orgánu zodpovedným za výkon hodnotenia na úrovni NSRR,
- koordinátorom horizontálnych priorít,
- členom Pracovnej skupiny pre prípravu PSH OP ŽP, prizvaným expertom a ďalším partnerom.

4. Riadenie procesu priebežného hodnotenia OP ŽP so zameraním na strategické hodnotenie

4.1. Subjekty zainteresované do procesov hodnotenia OP ŽP

Riadiaci orgán OP ŽP

Funkciu RO pre OP ŽP vykonáva v súlade s uznesením vlády SR č. 832/2006 zo dňa 8. októbra 2006 Ministerstvo životného prostredia SR. V kontexte hodnotenia operačného programu RO pre OP ŽP plní nasledujúce úlohy:

- zabezpečuje prostredníctvom monitorovania zber a analýzu dát merateľných finančných a fyzických ukazovateľov;
- zodpovedá za vykonávanie priebežných interných hodnotení OP ŽP;
- je povinný zabezpečiť vykonanie priebežného hodnotenia OP ŽP v prípadoch vymedzených v čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia;
- zodpovedá vo vzťahu k externým priebežným hodnoteniam za vypracovanie PSH OP ŽP v termíne do 12 mesiacov od prijatia OP ŽP Európskou komisiou a identifikáciu strategických hodnotení, ktorých realizácia sa predpokladá v programovom období 2007-2013;
- zriaďuje Pracovnú skupinu pre prípravu PSH OP ŽP;
- zasiela PSH OP ŽP Centrálnemu koordinačnému orgánu a následne ho predkladá na schválenie Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP;
- vytvára administratívne predpoklady pre realizáciu PSH OP ŽP;
- zabezpečuje dodržiavanie štandardov kvality hodnotenia;
- predkladá výsledky každého hodnotenia na najbližšie zasadnutie Monitorovacieho výboru pre OP ŽP, následne zasiela výsledky hodnotení Centrálnemu koordinačnému orgánu a v prípade potreby EK

Centrálny koordinačný orgán

Centrálny koordinačný orgán zodpovedá za procesy monitorovania a hodnotenia štrukturálnych fondov na úrovni NSRR. Zároveň koordinuje a metodicky usmerňuje činnosti riadiacich orgánov v oblasti hodnotenia a zodpovedá za výkon hodnotení na národnej úrovni, resp. hodnotení zahŕňajúcich viaceré operačné programy a hodnotení horizontálnych priorít.

Centrálny koordinačný orgán posudzuje súlad návrhov plánov strategických externých hodnotení každého operačného programu v rámci cieľa Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť so Systémom riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, a to ešte pred jeho predložením príslušnému monitorovaciemu výboru na schválenie. V prípade, že návrh plánu strategických externých hodnotení nie je v súlade so Systémom riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, požiada príslušný riadiaci orgán o jeho dopracovanie.

Monitorovací výbor pre OP ŽP

Do 12 mesiacov od schválenia OP ŽP Európskou komisiou predloží RO pre OP ŽP Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP na prerokovanie a schválenie PSH OP ŽP. Monitorovací výbor posudzuje relevantnosť, vhodnosť a účel navrhnutých hodnotení, ktoré by mali byť vykonané v priebehu programového obdobia 2007-2013.

Monitorovací výbor pre OP ŽP môže zároveň požiadať RO pre OP ŽP o doplnenie navrhovaných strategických hodnotení o ďalšie hodnotenia, ktorých výkon členovia výboru považujú za nevyhnutný pre efektívne a účinné riadenie programu. Monitorovací výbor pre OP ŽP prerokúva výsledky hodnotení predložené RO.

Pracovná skupina pre prípravu PSH OP ŽP

V súvislosti s priebežným hodnotením operačného programu vytvoril RO pre OP ŽP Pracovnú skupinu pre prípravu PSH OP ŽP.

Stálymi členmi Pracovnej skupiny pre hodnotenie OP ŽP sú zástupcovia relevantných sektorových ministerstiev, regionálnych samospráv, subjektov zastupujúcich miestne samosprávy. Okrem stálych členov majú v uvedenej pracovnej skupine zastúpenie aj experti, ktorí sú na jej zasadnutia prizývaní v závislosti od charakteru riešených úloh a externých hodnotení.

Pracovná skupina pre prípravu PSH OP ŽP sa spolupodieľa na príprave PSH OP ŽP, ktorý vypracúva RO pre OP ŽP a predkladá ho na schválenie Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP. Uvedená pracovná skupina zároveň participuje na aktualizáciách PSH OP ŽP a v tejto súvislosti môže iniciovať vykonanie externých strategických hodnotení nad rámec pôvodného návrhu PSH OP ŽP.

Koordinátori horizontálnych priorít

S cieľom zabezpečiť hodnotenie príspevku OP ŽP k napĺňaniu horizontálnych priorít stanovených NSRR, ktorými sú marginalizované rómske komunity (ďalej len „MRK“), trvalo udržateľný rozvoj (ďalej len „TUR“), rovnosť príležitostí (ďalej len „RP“) a informačná spoločnosť (ďalej len „IS“) sa v relevantných prípadoch budú príslušné hodnotenia OP ŽP vykonávať v súčinnosti s koordinátormi horizontálnych priorít (príslušnými organizačnými útvarmi Úradu vlády SR, vrátane Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR).

RO pre OP ŽP bude zároveň poskytovať koordinátorom horizontálnych priorít informácie o výsledkoch hodnotenia (resp. aj hodnotiace správy) týkajúcich sa horizontálnych priorít.

RO pre OP ŽP zároveň poskytne koordinátorom horizontálnych priorít súčinnosť (v podobe požadovaných informácií resp. hodnotiacich aktivít) v prípade, ak budú z úrovne koordinátorov horizontálnych priorít vykonávané hodnotenia horizontálnych priorít na úrovni NSRR.

Partneri

V súlade s princípom partnerstva sú sociálno-ekonomickí partneri zastúpení v Monitorovacom výbore pre OP ŽP a v Pracovnej skupine pre hodnotenie OP ŽP. Okrem stálych členov týchto orgánov je možné na zasadnutia Monitorovacieho výboru pre OP ŽP, resp. Pracovnej skupiny pre hodnotenie OP ŽP prizvať aj externých expertov.

4.2. Koordinácia strategických hodnotení OP ŽP

Strategické externé hodnotenia OP ŽP sú koordinované RO pre OP ŽP v zmysle PSH OP ŽP a sú realizované externými hodnotiteľmi.

MŽP SR zabezpečuje externé strategické hodnotenie OP ŽP ako celku počas programového obdobia minimálne jedenkrát, pričom hodnotené obdobie realizácie operačného programu nie je kratšie ako 2 roky a nie je dlhšie ako 4 roky od začiatku realizácie operačného programu meranej zverejnením prvej výzvy na predkladanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

Výber externého hodnotiteľa realizuje RO pre OP ŽP v súlade s platnou legislatívou týkajúcou sa verejného obstarávania. Pri dodržaní požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov v uvedenej oblasti sú v zásade možné dva spôsoby zabezpečenia externej expertízy, resp. ich kombinácia:

- uzatvorenie rámcovej zmluvy na vykonanie priebežného hodnotenia OP ŽP alebo priebežných hodnotení strategického charakteru externými hodnotiteľmi, ktorá by pokrývala celé programové obdobie alebo jeho významnú časť;
- uzatvorenie samostatnej zmluvy pre vykonanie určitého špecifického hodnotenia v súlade s PSH OP ŽP alebo v prípade operatívneho hodnotenia podľa ad hoc potreby.

RO pre OP ŽP poskytne hodnotiteľovi potrebnú súčinnosť tak, aby proces hodnotenia a hodnotiaci správca spĺňali kritériá kvality uvedené v prílohe 440-2 Systému riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ktoré sú zároveň prílohou č. 1 tohto dokumentu.

RO pre OP ŽP zároveň zabezpečí, aby sa v procese priebežného hodnotenia OP ŽP uplatňovali zásady primeranosti, nezávislosti, partnerstva a transparentnosti.

Výstupy hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia RO pre OP ŽP a Monitorovacieho výboru pre OP ŽP pri riadení realizácie programu s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k dosiahnutiu hlavných cieľov operačného programu – predovšetkým environmentálnych, ale aj ekonomických a sociálnych.

RO pre OP ŽP zasiela výsledky strategického externého hodnotenia vo forme hodnotiacich správ do 10 dní od prevzatia hodnotiacej správy členom Monitorovacieho výboru pre OP ŽP, Centrálnemu koordinačnému orgánu, Európskej komisii a príslušným koordinátorom horizontálnych priorít, ak sú výsledky hodnotenia relevantné pre danú horizontálnu prioritu. RO pre OP ŽP zapracuje informáciu o záveroch a odporúčaníach strategického externého hodnotenia do časovo príslušnej výročnej správy OP ŽP.

Správy z vykonaných strategických externých hodnotení sa zverejňujú na internetovej stránke www.enviro.gov.sk a www.opzp.sk.

4.3. Zabezpečenie zodpovedajúcej kvality strategických hodnotení

V záujme zabezpečenia zodpovedajúcej kvality priebežného hodnotenia budú hodnotenia uskutočňované a správy z nich vypracúvané v súlade s odporúčanými štandardmi kvality.

Vzhľadom na skutočnosť, že strategické hodnotenia sa vykonávajú externými hodnotiteľmi, pre zabezpečenie ich kvality má rozhodujúci význam:

a) zabezpečenie kvality externého hodnotiaceho procesu v súlade s požiadavkami uvedenými v časti A) prílohy č. 1 tohto plánu

Výber externého hodnotiteľa bude uskutočnený v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. S cieľom zabezpečiť, aby vybraný uchádzač bol schopný spracovať hodnotenie na požadovanej úrovni, bude v rámci zadávacích podmienok uplatnená požiadavka, aby súčasťou expertného tímu každého uchádzača bol aj expert(-i), resp. organizácia z niektorého z členských štátov EÚ, ktoré čerpali finančné prostriedky z fondov EÚ v rámci programového

obdobia 2000 – 2006 a ktorý (-í) sa priamo podieľali na výkone strategického hodnotenia operačných programov financovaných z fondov EÚ.

b) zabezpečenie požadovanej kvality výstupov externého hodnotiaceho procesu, t.j. hodnotiacej správy, v súlade s požiadavkami uvedenými v časti B) prílohy č. 1 tohto plánu

5. Budovanie kapacít v oblasti hodnotenia

V skrátenom programovom období 2004-2006 plnilo Ministerstvo životného prostredia SR funkciu sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom (ďalej len „SORO“) pre Operačný program Základná infraštruktúra (ďalej len „OP ZI“), prioritu 2 Environmentálna infraštruktúra. Zabezpečenie hodnotenia na úrovni operačného programu patrí do kompetencie riadiaceho orgánu pre OP ZI. Ministerstvo životného prostredia SR sa ako SORO na tomto hodnotení bude aktívne spolupodieľať, avšak predovšetkým na úrovni priority 2 Environmentálna infraštruktúra.

V súvislosti so skúsenosťami z procesu hodnotenia na úrovni operačného programu je taktiež potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že vzhľadom na skrátené trvanie uvedeného programového obdobia sa na tzv. nové členské štáty nevzťahovala povinnosť vykonania strednodobého hodnotenia („mid-term evaluation“), ktoré má charakter strategického hodnotenia.

Skrátené trvanie programového obdobia 2004 – 2006 pôsobilo ako limitujúci faktor aj vo vzťahu k dostupným údajom o výsledkoch a najmä dopadoch implementácie operačného programu, ktoré sa v prevažnej miere začínajú prejavovať až po ukončení realizácie projektov, čo znamená, že hodnotenia na úrovni programu začínajú prebiehať až v súčasnosti.

S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno konštatovať obmedzené praktické skúsenosti administratívnych kapacít RO pre OP ŽP s hodnotením operačných programov, pričom ide najmä o skúsenosti v oblasti prípravy, výkonu a riadenia hodnotení.

Z tohto dôvodu je potrebné venovať budovaniu kapacít v oblasti hodnotenia zvýšenú pozornosť. Vybudovanie interných kapacít v oblasti hodnotenia je jedným z predpokladov toho, aby sa hodnotenie stalo efektívnou súčasťou procesu riadenia OP ŽP a výsledky a odporúčania z procesu hodnotenia slúžili ako podklad pre prijímanie rozhodnutí RO pre OP ŽP v procese riadenia a implementácie OP ŽP.

Budovanie kapacít v oblasti hodnotenia sa bude uskutočňovať najmä prostredníctvom nasledujúcich opatrení:

- účasti príslušných pracovníkov na odborných školeniach a vzdelávacích podujatiach,
- výmeny skúseností v oblasti hodnotenia s pracovníkmi zodpovednými za túto oblasť na riadiacich orgánoch iných operačných programov, ako v SR, tak aj v iných členských štátoch EÚ,
- súčinnosti manažérov hodnotenia OP ŽP pri vykonávaní externých hodnotení a výmeny skúseností s externými hodnotiteľmi.
- organizácie odborných podujatí s cieľom prehlbovania poznatkov a výmeny informácií v oblasti hodnotenia programov financovaných z fondov EÚ (resp. iných verejných zdrojov),

II. PLÁNOVANÉ HODNOTIACE AKTIVITY

1. Indikatívny plán strategických hodnotení OP ŽP v programovom období 2007 - 2013

Plánované strategické externé hodnotenia OP (vrátane ex-ante hodnotenia pre programové obdobie 2014-2020):

Č.	názov hodnotenia	indika- tívny termín	hlavné hodnotiace otázky	externé/ interné	Využitie	Zodpovednosť
1	Tematické hodnotenie na úrovni jednotlivých prioritných osí OP ŽP z hľadiska ich prínosu k plneniu požiadaviek vyplývajúcich z environmentálneho acquis	v závislosti od termínu splnenia požiadaviek vyplývajúcich z jednotlivých smerníc v rámci environ. acquis	<ul style="list-style-type: none"> ■ Došlo k splneniu požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ v príslušnej oblasti environmentálneho acquis (vodné hospodárstvo, ovzdušie, odpadové hospodárstvo, ochrana prírody a krajiny)? ■ Aký bol príspevok intervencií podporovaných v rámci OP ŽP k splneniu uvedených požiadaviek? ■ V prípade, ak požiadavky vyplývajúce z právnych predpisov EÚ v príslušnej oblasti environmentálneho acquis neboli v plnej miere splnené, týkajú sa príčiny tohto stavu aj cieľov, zamerania alebo finančných alokácií v rámci OP ŽP? ■ Ak áno, je potrebná aktualizácia skupín aktivít podporovaných v rámci jednotlivých prioritných osí alebo úprava finančných alokácií na úrovni jednotlivých prioritných osí? 	Externí hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi monitorovania a hodnotenia OP ŽP a vecne príslušnými sekciami MŽP SR	■ Zabezpečenie plnenia environmentálneho acquis	RO pre OP ŽP
2	Tematické hodnotenie zamerané na identifikáciu ukazovateľov dopadu OP ŽP	10/2009 – 6/2010	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aké ukazovatele dopadov – environmentálnych, ekonomických, sociálnych – je možné stanoviť na úrovni OP ŽP, prípadne jeho jednotlivých prioritných osí? ■ Na základe akých modelov, prípadov štúdií a pod. sú ukazovatele dopadov OP ŽP stanovené? ■ Aká je súvislosť navrhovaných ukazovateľov 	Externí hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi monitorovania a hodnotenia OP ŽP	■ Vytvorenie predpokladov pre hodnotenie dopadov OP ŽP	RO pre OP ŽP

			dopadov OP ŽP a ukazovateľov výstupov a výsledkov stanovených v rámci OP ŽP?			
3	Ucelené strednodobé hodnotenie pokroku dosiahnutého v realizácii OP ŽP s dôrazom na plnenie cieľov operačného programu, výkonnosť operačného programu a príspevok k napĺňaniu horizontálnych priorít	03/2011 - 09/2011	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sú ciele OP ŽP s ohľadom na potreby/ problémy cieľových skupín stále relevantné? ■ Sú stanovené ciele na úrovni OP ŽP a prioritných osí napĺňané? ■ Je pri realizácii OP ŽP a jednotlivých operácií dosahovaný dostatočný príspevok k napĺňaniu všetkých naplánovaných prioritných tém? ■ Prispieva implementácia OP ŽP k dosahovaniu stanovených horizontálnych priorít (TUR, MRK, RP, IS)? ■ Došlo k výrazným zmenám v podporovaných sektoroch? ■ Sú stanovené ciele stále relevantné? Vyžaduje si stanovenie tematickej a územnej stratégie pre jednotlivé prioritné osi aktualizáciu? ■ Vyžaduje si štruktúra prioritných osí a opatrení OP ŽP aktualizáciu? ■ Je potrebné vykonať úpravy systému ukazovateľov OP ŽP a zmeny jednotlivých ukazovateľov alebo ich stanovených hodnôt? ■ Je nastavenie implementačného systému OP ŽP efektívne a fungujúce? ■ Aký pokrok bol dosiahnutý v implementácii OP ŽP z finančného hľadiska (úroveň kontrahovania a čerpania)? ■ Boli doteraz vynaložené prostriedky efektívne využité? ■ Je absorpčná kapacita v danej oblasti dostatočná? 	Externí hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi monitorovania a hodnotenia OP ŽP a vecne príslušnými sekciami MŽP SR	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zabezpečenie relevantnosti cieľov ■ Zvýšenie výkonnosti programu ■ Rešpektovanie horizontálnych priorít ■ Relevantnosť, efektívnosť a účinnosť prioritných osí ■ Zabezpečenie absorpčnej kapacity 	RO pre OP ŽP

4	Hodnotenie funkčnosti prepojenia a komplementarity intervencií z rôznych operačných programov podporovaných na území cieľa Konvergencia s cieľom zvýšenia ich synergických efektov	termín bude stanovený v súčinnosti s CKO	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aké sú doterajšie skúsenosti s realizáciou intervencií v rámci cieľa Konvergencia? ■ Aké opatrenia treba prijať za účelom dosiahnutia synergických efektov? ■ Aké sú potreby žiadateľov v predmetnej oblasti? 	Externí hodnotitelia	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zvýšenie pridanej hodnoty intervencií ■ Podpora tvorby synergických efektov 	RO pre OP ŽP v spolupráci s CKO a RO ďalších OP
5	Ucelené tematické hodnotenie vplyvov a dopadov OP ŽP na životné prostredie a verejné zdravie (ďalej len „ŽP a VZ“)	09/2010 - 06/2011	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aké pozitívne vplyvy na ŽP a VZ možno pripísať realizácii OP ŽP? ■ Aké negatívne vplyvy na ŽP a VZ možno pripísať realizácii OP ŽP? ■ Akým spôsobom možno maximalizovať pozitívne a eliminovať negatívne vplyvy OP ŽP na ŽP a VZ? 	Externí hodnotitelia hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi monitorovania a hodnotenia OP ŽP a vecne príslušnými sekciami MŽP SR	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zabezpečenie kvalitného monitorovania vplyvov na ŽP a VZ na všetkých úrovniach ■ Prijatie opatrení na posilnenie pozitívnych vplyvov/elimináciu negatívnych vplyvov na ŽP a VZ 	RO pre OP ŽP
6	Ucelené tematické hodnotenie sociálnych dopadov OP ŽP na podporované územie cieľa Konvergencia.	06/2012 - 12/2012	<p>Aké sú dopady OP ŽP na obyvateľstvo z hľadiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ úrovne, kvality a dostupnosti environmentálnej infraštruktúry a environmentálnych služieb ■ vplyvov na jeho životnú úroveň ■ atraktivity životných podmienok a fyzického prostredia v mestách a na vidieku 	Externí hodnotitelia	<ul style="list-style-type: none"> ■ Výsledky, dopady a účinnosť intervencií OP ŽP ■ Zvýšenie pridanej hodnoty 	RO pre OP ŽP

					intervencií ■ Zabezpečenie prepojenia environmentálnej a sociálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja	
7	Hodnotenie ekonomických dopadov OP ŽP na podporované územie cieľa Konvergencia.	06/2012 - 12/2012	Aké sú výsledky a dopady OP ŽP na: ■ vyrovnávanie hospodárskej úrovne regiónov ■ vytváranie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít ■ zamestnanosť v podporovaných a súvisiacich sektoroch (aj z hľadiska rovnosti príležitostí mužov a žien)	Externí hodnotitelia	■ Výsledky, dopady a účinnosť intervencií OP ŽP ■ Zvýšenie pridanej hodnoty intervencií ■ Zabezpečenie prepojenia environmentálnej a sociálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja	RO pre OP ŽP
8	Ucelené tematické hodnotenie na úrovni jednotlivých prioritných osí OP ŽP a ich prínosu k rozvoju regiónov na území cieľa Konvergencia	06/2012 - 12/2012	■ Aké výstupy a výsledky boli dosiahnuté v realizácii OP ŽP? ■ Aké dopady možno pripísať intervenciám OP ŽP? ■ Aký prínos predstavovali podporené intervencie pre cieľové skupiny? ■ Do akej miery a akým spôsobom ovplyvnila implementácia OP ŽP rozvoj regiónov na území cieľa	Externí hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi monitorovania a hodnotenia OP ŽP a vecne príslušnými	■ Príprava nového programového obdobia (2014-2020)	RO pre OP ŽP

			Konvergencia?	sekciami MŽP SR		
9	Ex-ante hodnotenie operačného programu/ operačných programov pre programové obdobie 2014-2020 vrátane procesu SEA	03/2013 - 09/2013	<ul style="list-style-type: none"> ■ Je navrhovaná stratégia relevantná vzhľadom na existujúce potreby podporovaného územia? ■ Je stratégia dostatočne zdôvodnená a ciele konzistentné? ■ Je stratégia dostatočne prepojená s relevantnými politikami? ■ Aké sú očakávané výsledky a dopady operačného programu? ■ Je navrhovaný implementačný systém vhodný? ■ Aké sú očakávané vplyvy na ŽP a VZ? 	Externí hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi programovania a vecne príslušnými sekciami MŽP SR	<ul style="list-style-type: none"> ■ Relevantnosť, efektivita a účinnosť nového programu ■ Zabezpečenie súladu s princípmi trvalo udržateľného rozvoja 	RO pre OP ŽP
10	Príprava návrhu postupov hodnotenia a plánu hodnotenia pre programové obdobie 2014-2020	10/2013 - 02/2014	V zmysle usmernení/nariadení na Európskej a národnej úrovni	Externí hodnotitelia v súčinnosti s manažérmi hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> ■ Postupy pre výkon hodnotení ■ Efektívne plánovanie a koordinácia evaluačných aktivít 	RO pre OP ŽP

Operatívne hodnotenia (výkonnostne orientované) – pre informáciu:

Č.	názov hodnotenia	od-do	Hlavné hodnotiace otázky	externé/ interné	využitie	zodpovednosť
1	Operatívne hodnotenia v prípadoch stanovených Systémom riadenia ŠF a KF na programové obdobie 2007-2013	06/2009 – 06/2014	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aké sú príčiny odklonu od stanovených smerných ukazovateľov a/alebo nedodržania plánovaného finančného čerpania (viac než 10 %)? ■ Je potrebné vykonať realokácie finančných prostriedkov medzi jednotlivými prioritnými osami OP ŽP, resp. úpravy indikatívnych alokácií na jednotlivé prioritné témy? ■ Je potrebné vykonať zmeny OP ŽP a/alebo Programového manuálu OP ŽP a ak áno, aké? ■ Aké ďalšie opatrenia je potrebné prijať na zlepšenie situácie? 	Externí hodnotitelia (interná podpora)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zabezpečenie účinnosti finančnej realizácie operačného programu 	RO pre OP ŽP
2	Operatívne hodnotenia v prípade identifikácie výraznejšieho odklonu od stanovených cieľov OP ŽP	07/2009 - 12/2015	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aké sú príčiny odklonu od stanovených cieľov OP ŽP? ■ Je potrebné vykonať zmeny OP ŽP a/alebo Programového manuálu OP ŽP a ak áno, aké? ■ Aké ďalšie opatrenia je potrebné prijať na zlepšenie situácie? 	Interní hodnotitelia - RO pre OP ŽP v súčinnosti s vecne príslušnými sekciami MŽP SR (v prípade potreby externá podpora)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zabezpečenie účinnosti realizácie operačného programu 	RO pre OP ŽP
3	Ad-hoc hodnotenia vplyvov externého prostredia na implementáciu OP ŽP	01/2010 - 12/2015	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aký vplyv budú mať zmeny v externom prostredí na implementáciu OP ŽP? ■ Prejavili sa zmeny v prostredí programu na jeho výkonnosti, resp. existuje riziko, že zmeny 	Externí hodnotitelia	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zabezpečenie relevantnosti operačného programu ■ Posúdenie reálnych 	RO pre OP ŽP

			<p>v prostredí programu môžu negatívne ovplyvniť jeho realizáciu (vecnú aj finančnú)?</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Aké sú dopady zmien na cieľové skupiny? Je potrebné vykonať zmeny OP ŽP a/alebo Programového manuálu OP ŽP a ak áno, aké? ■ Aké ďalšie opatrenia je potrebné prijať na zlepšenie situácie? 		vplyvov zmien externého prostredia na OP ŽP	
4	Operatívne hodnotenia zamerané na absorpčnú kapacitu v rámci OP ŽP	07/2009 - 12/2015	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sú prostriedky vo všetkých opatreniach dostatočne čerpané? ■ Aké sú hlavné prekážky pri zabezpečení dostatočnej absorpčnej kapacity? 	Interní hodnotitelia (externá podpora)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zabezpečenie dostatočnej absorpčnej kapacity/ výkonnosti programu 	RO pre OP ŽP
5	Hodnotenia orientované na proces implementácie OP ŽP	01/2010 - 12/2015	<ul style="list-style-type: none"> ■ Je proces implementácie OP ŽP plynulý a efektívny? ■ Aké sú prípadné nedostatky a riziká v procese implementácie OP ŽP? ■ Je systém implementácie OP ŽP schopný dostatočne rýchlo reagovať na meniace sa potreby? 	Interní hodnotitelia (externá podpora)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zvýšenie efektívnosti procesu implementácie OP ŽP ■ Zabezpečenie výkonnosti implementačného systému OP ŽP 	RO pre OP ŽP
6	Operatívne hodnotenie plnenia pravidiel n+3, resp. n+2 v priebehu programového obdobia	07/2009 - 12/2015	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aký je pokrok vo finančnej realizácii OP ŽP a jeho prioritných osí? ■ Existuje reálne riziko straty finančných prostriedkov vyplývajúce z neplnenia pravidiel n+3, resp. n+2? ■ Aké opatrenia je nutné prijať, aby nedošlo k strate finančných prostriedkov? ■ Ovplyvnil prechod na jednotnú menu Euro finančnú realizáciu OP ŽP?. 	Interní hodnotitelia	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eliminácia rizika vrátenia prostriedkov Európskej komisii („decommitementu“) 	RO pre OP ŽP

2. Indikatívny časový harmonogram vykonávania hodnotiacich aktivít

Po schválení PSH OP ŽP Monitorovacím výborom pre OP ŽP zabezpečí RO pre OP ŽP v termíne 11/2008 – 06/2009 výber externého hodnotiteľa pre výkon strategických hodnotení.

Predpokladané termíny jednotlivých strategických hodnotení sú uvedené v tabuľke vyššie. Jedným z prvých tematických hodnotení, ktorých vykonanie sa predpokladá, je hodnotenie zamerané na identifikáciu ukazovateľov dopadu OP ŽP. Termíny ďalších strategických hodnotení zameraných na zhodnotenie plnenia špecifických cieľov stanovených v rámci jednotlivých prioritných osí OP ŽP závisia od termínov stanovených na splnenie požiadaviek vyplývajúcich z jednotlivých smerníc v rámci environmentálneho acquis.

Ako je uvedené v kapitole I.4.2, RO pre OP ŽP zabezpečí externé strategické hodnotenie OP ŽP ako celku počas programového obdobia minimálne jedenkrát (03/2011 – 09/2011), pričom hodnotené obdobie realizácie operačného programu nie je kratšie ako 2 roky a nie je dlhšie ako 4 roky od začiatku realizácie operačného programu meranej zverejnením prvej výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Čo sa týka operatívnych hodnotení, ich vykonávanie sa bude uskutočňovať podľa ad hoc potrieb, a preto ich termíny nie je možné vopred naplánovať.

V súlade s platným Systémom riadenia ŠF a KF na programové obdobie 2007-2013 je však nutné vykonávať operatívne externé hodnotenie v nasledujúcich prípadoch:

a/ ak zníženie hodnoty smerných ukazovateľov je väčšie ako 10% /hospodárnosť/ a/alebo nedodržanie plánu uzatvárania zmlúv o poskytnutí NFP a najmä finančného čerpania voči rozpočtovým záväzkom pre príslušný OP je väčšie ako 10% /účinnosť/. Výnimku tvoria roky 2007 a 2008 z dôvodu nábehu implementácie ŠF a KF.

b/ pri návrhu revízie operačného programu v súvislosti so sociálno-ekonomickými zmenami v prostredí programu, s výraznými zmenami v prioritách na európskej, národnej alebo regionálnej úrovni alebo s výraznými problémami pri realizácii programu (majúcimi charakter finančný, vecný alebo administratívny).

Z uvedeného vyplýva, že je potrebné kontinuálne zabezpečovať prepojenie medzi hodnotením a monitorovaním a v pravidelných intervaloch, a to minimálne jedenkrát ročne (vždy k 30. 6. kalendárneho roka za obdobie do konca predchádzajúceho kalendárneho roka – v súvislosti s vypracovaním výročnej správy) a optimálne dvakrát ročne (počnúc rokom 2010), preskúmať, či nenastal niektorý z prípadov uvedených vyššie, a či teda nie je potrebné vykonanie operatívneho hodnotenia.

3. Indikatívny finančný plán pre oblasť hodnotenia OP ŽP

Aktivity v oblasti hodnotenia OP ŽP budú financované v rámci OP ŽP z prostriedkov alokovaných na prioritnú os 6 Technická pomoc. Celková finančná alokácia z Kohézneho fondu na uvedenú prioritnú os predstavuje 48 600 000 EUR, pričom je z nej potrebné zabezpečiť financovanie aktivít v dvoch základných oblastiach riadenia a implementácie OP ŽP, a to: - Príprava, vykonávanie, monitorovanie a kontrola,
- Hodnotenie a štúdie, informovanosť a publicita

Súhrnná indikatívna finančná alokácia (pozostávajúca z prostriedkov KF a prostriedkov štátneho rozpočtu) na realizáciu aktivít súvisiacich s hodnotením OP ŽP:

externé strategické a operatívne hodnotenia: 2 275 000 EUR (z toho 1 933 750 EUR z KF
a 341 250 EUR zo štát. rozpočtu)
budovanie kapacít v oblasti hodnotenia: 225 000 EUR (z toho 191 250 EUR z KF
a 33 750 EUR zo štát. rozpočtu)
**spolu: 2 500 000 EUR (z toho 2 125 000 z KF
a 375 000 EUR zo štát. rozpočtu)**

Z finančnej alokácie určenej na externé strategické a operatívne hodnotenia bude cca 30 % vyčlenených na operatívne hodnotenia a 70 % na strategické hodnotenia.

V rámci alokácie na strategické hodnotenia sa cca 35 % predpokladá použiť na ucelené strednodobé hodnotenie pokroku dosiahnutého v realizácii OP ŽP s dôrazom na plnenie cieľov operačného programu, výkonnosť operačného programu a príspevok k napĺňaniu horizontálnych priorít, 10 - 15 % na predbežné hodnotenie budúceho programového obdobia a 50 - 55 % na zabezpečenie ostatných strategických priebežných hodnotení v súlade s PSH OP ŽP.

4. Aktualizácia PSH OP ŽP

PSH OP ŽP na programové obdobie 2007-2013 poskytuje RO pre OP ŽP z vecného i časového hľadiska základ pre zabezpečenie procesov hodnotenia OP ŽP a koordináciu aktivít v tejto oblasti v priebehu celého obdobia implementácie OP ŽP.

Vzhľadom na meniace sa externé a interné prostredie, v ktorom je operačný program implementovaný, bude v prípade potreby PSH OP ŽP aktualizovaný tak, aby PSH OP ŽP reagoval na aktuálne potreby riadiacich štruktúr OP ŽP, ako aj aktuálnu situáciu a stav jeho implementácie.

Za aktualizáciu PSH OP ŽP zodpovedá RO pre OP ŽP. Potreba aktualizácie PSH OP ŽP bude posúdená minimálne raz za dva roky v rámci Pracovnej skupiny pre prípravu PSH OP ŽP.

PSH OP ŽP, ako aj jeho aktualizované znenia budú zverejnené na internetovej stránke www.enviro.gov.sk a www.opzp.sk.

Príloha č. 1 - Požiadavky na kvalitu hodnotenia

A) Požiadavky na kvalitu externého hodnotiaceho procesu

Koherentné ciele

Ciele stratégie alebo Operačného programu/programov sú koherentné a jasné a umožňujú zrozumiteľné hodnotenie.

Zadávacie podmienky

Zadávacie podmienky sú presne stanovené a užitočné pre proces hodnotenia bez potreby následnej revízie.

Verejná súťaž

Výber externého hodnotiteľa bol vykonaný správne, vybraný uchádzač bol schopný spracovať hodnotenie na požadovanej úrovni.

Dialóg a spätná väzba

Bolo vytvorené široké spektrum a proces, ktorý poskytuje spätnú väzbu a možnosti dialógu so subjektmi, ktoré prijímajú rozhodnutia a manažérmi, teda vedúce k zlepšeniu kvality procesu hodnotenia.

Adekvátne informácie

Existoval systém monitorovania a dát a bol prístupný administratívnym jednotkám a partnerom.

Manažment

Hodnotiaci tím bol dobre manažovaný a podporovaný.

Odovzdanie subjektom, ktoré prijímajú rozhodnutia

Hodnotiace správy boli predkladané členom riadiacej skupiny, programovým manažérom a iným subjektom prijímajúcim rozhodnutia, ktorí na ne reagovali vhodnými pripomienkami.

Šírenie informácií zúčastneným stranám

Výsledky hodnotiacich správ boli predložené všetkým zúčastneným stranám spôsobom umožňujúcim zdokonaľovať sa.

B) Požiadavky na kvalitu hodnotiacej správy

Pokrytie potrieb

Hodnotiaca správa obsahuje požadované adekvátne informácie a korešponduje so zadávacími podmienkami.

Relevantné náležitosti

Zdôvodnenie, výstupy, výsledky, dopady, interakcia a súlad s inými stratégiami a neočakávané efekty boli dostatočne preštudované (závisí od rozsahu hodnotenia a špecifických hodnotiacich otázok)

Otvorený proces

Zapojenie zúčastnených strán do návrhu hodnotenia a zohľadnenie hľadísk v diskusii k záverom s cieľom zváženia rôznych názorov

Obhájitelný návrh

Návrh hodnotenia bol vhodný a adekvátny pre získanie potrebných záverov pri zodpovedaní hlavných hodnotiacich otázok.

Spolahlivé dáta

Zber a selekcia primárnych a sekundárnych dát bol vhodný a zodpovedajúci vzhľadom na ich očakávané využitie.

Vhodná analýza

Kvantitatívne a kvalitatívne dáta boli analyzované v súlade s existujúcimi zvyklosťami a spôsobom vhodným pre správne zodpovedanie hodnotiacich otázok.

Výsledky

Výsledky sú logické a podložené analýzou dát a vhodnou interpretáciou a hypotézami.

Objektívne závery

Závery sú opodstatnené a neskreslené.

Samotná správa

Správa popisuje kontext a ciele ako aj organizáciu a výsledky stratégie Operačného programu/programov takým spôsobom, aby poskytované informácie boli ľahko zrozumiteľné. Zhrnutie v jednom z hlavných pracovných jazykov Komisie umožňuje šírenie výsledkov hodnotenia a výmenu dobrej praxe medzi jednotlivými členskými štátmi.

Užitočné odporúčania

Správa obsahuje odporúčania dostatočne podrobné pre implementáciu, ktoré sú užitočné pre subjekty, ktoré prijímajú rozhodnutia a zúčastnené strany .